

„servatus est, ut proximè post Evangelium sermo, sive homilia, vel „tractatus ad Populum haberetur;” hinc, si Fideles obstringerentur præcepto illud in propria parochia auscultandi, tenerentur pariter Missæ parochiali adesse, à qua tamen obligatione eos solutos pronuntiavimus. Ad hanc difficultatem evitandam, varias Doctores iniere vias. Suarez. *tom. 1. de Religione lib. 2. cap. 16. num. 10.* opinatur, ideo Tridentinum verbo teneri, eam addidisse limitationem, *ubi commodè id fieri potest*, ut tali pacto significaret sibi in animo non esse, Fideles absoluto præcepto obstringere, sed tantum monere atque hortari. Ad hæc, ait Suarez, aliquod urget præceptum audiendi Dei verbum, illud, non ex lege positiva Ecclesiæ, sed ex lege profluit charitatis, sibi debita, qua quilibet *tenetur habere curam animæ suæ, non solum adhibendo media simpliciter necessaria, sed etiam utilia, quæ sæpè est concionem audire.* Licet porrò lex charitatis, pergit Suarez non obliget ad concionem audiendam in parochia, Tridentinum tamen parochiam nominavit, quia ibidem à Parocho semper inter Missarum solemniam concio haberi debet, quod idem Tridentinum alibi decrevit. Eandem doctrinam amplexatus Rodriguez, *quest. regul. tom. 1. quest. 43. art. 7.* Tridentinum intelligendum docet, cum urgente charitatis præcepto se reficiendi parabulo Divini verbi, hoc nusquam com-

modius & utilius audiri potest, quam in Ecclesia parochiali. In idem recidit, quod tradunt Fagundez *lib. 2. cap. 1. num. 10.* & Bonacina *disp. 5. de tertio Decalogi præcepto q. unic. punct. 2. num. 27. & seq.* nimirum, tunc solum teneri Fideles parochiali concioni interesse, cum necessaria Fidei rudimenta, quæ cæteroque ignorant, alibi addiscere nequeunt; aut cum prævident, alios suo exemplo pertrahendos ad concionem, à qua secus, non sine gravi eorundem animarum dispendio, se subducerent; quem tamen casum moraliter impossibilem, rectè simul advertunt. Sed fortassè melius Zerola *in prax. part. 1. verb. Prædicatio vers. Ad. 4* Trulench *cit. tom. 1. lib. 3. cap. 1. dub. 4. num. 11.* aliique sentiunt, obligationem, si quæ umquam fuit auscultandi proprium Parochum, verba facientem ad suum populum, ablatam nunc esse per contrariam consuetudinem, cum passim viri pii & docti aliò se conferant ad sacros audiendos Oratores; ac proinde, inquit Zerola, sacra Congregatio Concilii sæpius declaravit, non posse Ordinarium mulctis & pœnis subditos adigere ad concionem auscultandam in parochia; quod etiam testatur Barbosa *in collect. ad Trident. sess. 24. cap. 4. n. 17.* Mirum propterea non est, quod præceptum hac de re latum ab Episcopo Midensi tamquam nimium severum fuerit, ex ejusdem sacre Congregationis sententia, præcidendum.

LIBER DUODECIMUS.

DE CONSTITUTIONUM SYNODALIU, QUÆ JURI COMMUNI ET APOSTOLICIS SANCTIONIBUS ADVERSANTUR, INSUBSISTENTIA. ITEM AN, ET QUATENUS LICEAT, ALIQUID PRÆTER JUS COMMUNE, IN SYNODO STATUERE.

CAPUT PRIMUM.

Firmitate carent Synodales Constitutiones, juri communi & Apostolicis Sanctionibus adversantes; multaque ad hanc rem comprobendam afferuntur exempla.

Canonum statuta ab omnibus custodienda, dicitur *in cap. 1. de Constitutionibus*, potissimum autem ab Episcopis, qui sunt custodes sacrarum regularum, uti habetur *in Can. Cum simus. 9. q. 3.* quique in sui consecratione se ad id arctissimo obstringunt juramento, ut *in cap. Ego N. de jurejurand.* Quocirca nihil magis vulgatum est, quam quod Synodalis Constitutio contra Jus commune & Apostolicas sanctiones, nullius sit roboris & firmitatis; quod manifestè constat *ex cap. Quod super his, de majorit. & obed.* notatque Fagnanus *ibid. n. 26.* atque *in cap. Sicut olim, n. 8. & seq. de accusat.*

II. Plures porrò Synodales Constitutiones, Juri communi obviantes, recenset Bottus *in tract. de Synodo 3. part. art. 1. concl. 1. & plurib. seq.* Alias plures Nos simul coacervabimus, eodem vitio infectas,

eodemque nomine improbatas. A Jure communi sancitum est, Capitulum Ecclesiæ Cathedralis præcedere debere Capitulo Collegiæ; cum autem in Synodalibus Constitutionibus Cæsaraugustanis decreta fuisset promiscua sessio inter Canonicos Cathedralis, & Canonicos Collegiæ, in Romanæ Rotæ Auditorio decisum est, ejusmodi Constitutioni nihil esse deferendum, *decis. 3. num. 11. part. 5. tom. 1. recent.* Jure communi spectato, Abbates Regulares, nullam gerentes animarum curam, non tenentur accedere ad Dioecesanam Synodum, quod *lib. 3. cap. 1. num. 8. & seq.* ostendimus. In Synodalibus Constitutionibus Pampilonensibus iidem ad Synodum accedere jussi sunt; sed in Rotæ Auditorio fuisse ab ejusmodi præcepto absoluti, *decis. 9.* post Murgam *ad Constitutiones Apostolicas.* A Capitulis, & monasteriis deputari solent Vicarii temporarii,

ad nutum amovibiles qui animarum curam exerceant in parochiis, iisdem Capitulis, seu monasteriis unitis, à quibus tamen de Jure communi possunt etiam sine causa divelli ac removeri, modo remotio fiat absque dolo, & non ex odio. In citatis Constitutionibus Pampilonensibus statutum fuit, ne iidem, indicta causa, è curæ exercicio evocarentur, uti habetur *decis. 121. coram Coccino*; sed, cum contigisset, remotionem sine causa fieri, Rota *decis. 886. n. 29. coram Cerro*, illam sustinuit, nulla habita ratione Synodalis Constitutionis. Bonifacius VIII. in *cap. Consuetudinem, de Clericis non resident. in 6.* statuit, distributiones quotidianas Canonice, & aliis Beneficiatis Ecclesiarum Cathedralium, & Collegatarum, tribui non debere, nisi ipsi Divinis Officiis re ipsa adfuerint, exceptis illis, quos infirmitas, seu justa & rationalis corporis necessitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas excusaret; eamque Constitutionem innovavit sacra Tridentina Synodus *sess. 24. cap. 12. de reform.* & observari præcepit, non obstantibus contrariis quibuscumque statutis, & consuetudinibus. Itaque, cum deinde quæsitum fuerit, utrum in Synodo Dioecæana rectè decerni potuisset, ut absentibus, extra prædictos casus exceptos, distributiones capiendi jus esset, negativa prodiit resolutio; propterea quod inferior superioris legem tollere, eique derogare nequit: ut latè probat Passerinus in *Commentariis ad cit. cap. Consuetudinem, num. 175. de Clericis non resident. in 6.*

III. In causis Beneficialibus admittitur appellatio suspensiva, ab eo interposita, qui in prima instantia succubuit; & solum post sententiam definitivam, apud Sedem Apostolicam sive in petitorio, sive in posesorio pro-

mulgatan, ad compescendam litigantium malitiam, est locus sequestrationi fructuum, per textum in *Clement. unic. de sequestrat. possess. & fruct.* Nihilominus aliquot Episcopi fas sibi esse putarunt, hanc appellationem suspensivam in suis Synodis reprobare, nec deinceps admittendam decernere; neque id perperam se fecisse arbitrabantur; etenim Lancelot. *de attentatis part. 2. c. 12. limit. 48. Sperell. decis. 85. n. 4. Garcia de Benefic. part. 9. c. 4. num. 3.* asserunt posse Episcopum in sua Synodo aliquas appellationes suspensivas è medio tollere. Verùm hæc assertio tolerari dumtaxat potest, cum appellatio in suspensivo non est expressè admissa, & concessa à Jure communi, cui profectò nullus, præter supremum Legislatorem, potest derogare; quare rectè Fagnanus in *cit. cap. Sicut olim, n. 80. & seq. de accusat.* ait: *Si circa judicia, illorumque expeditiones fuerit decernendum, meminisse oportebit, non posse Episcopos, nec Synodum Provinciale (minùs itaque Dioecæanam) causam, quæ sui natura, aut ex Juris dispositione summaria non sit, summariam efficere, neque breviorum reddere instantiam, aut ea quæ de jure communi in causis summaris servanda sunt, prædicere, minusque appellationes in casibus, in quibus alias permittuntur, prohibere.*

IV. In nonnullis Synodis, & quorundam Capitulorum statutis, ab Ordinibus, & Beneficiis arceperunt descendentes ex Judæis. Ejusmodi quoque statuta sacris adversari canonibus, est manifestum; hi siquidem, consentiente Apostolo *1. ad Timoth. 3.* ubi in Episcopum ordinari vetuit *neophytum*; ne in *superbiam elatus, in judicium incidat diaboli*, solos neophytos, id est recens ad Fidem conversos, irregulares pronuntiarunt. Ita decrevere Con-

cilium Nicænum *can. 2.* Laodicenum *can. 3.* Arelatense *II. can. 1.* Descendentes autem à Judæis numquam Ordinum, & Beneficiorum dixere incapaces; quinimò Alexander III. in *cap. Eamte, de re scriptis*, ad Episcopum scribens Tornacensem, in Canonicum recipi jussit, qui ex Judæismo ad Christianam Fidem fuerat conversus: *Mandatum dedimus, & præceptum, ut P. (qui de gente Judæorum originem duxit, & Divina gratia Fidem Christi suscepit) in Canonicum recipere, & præbendam sibi conferre deberent; & infra: Pro eo verò, quod Judæus extiterit, ipsum dedignari non debes*; etenim quod ibidem notat Glossa *de Judæis conversis Ecclesia fundata fuit*; & rectè prosequuntur Covarr. in *Clement. Si furiosus, part. 1. §. 2. n. 8. conclus. 3. Sanchez in Summ. lib. 2. c. 28. n. 11. Formosin. tract. 2. criminal. ad cap. Ex speciali, n. 38. de Judæis.* Quamobrem prædictas Synodales Constitutiones, ob Juris communis resistantiam, irritas declararunt Abbas in *cap. Ad decorem, n. 4. de Instit. Solorz. de jure Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 19. n. 3. Pegas de competentia inter Archiepiscopum, & Nuntium, part. 3. c. 1. §. 6. num. 16.* Aliter dicendum foret, si in Beneficij erectione à fundatore cautum esset, ne unquam illud conferatur descendenti à Judæis; quoniam in Beneficij fundatione permittitur fundatori leges, & conditiones illi apponere, etiam Juri communi adversantes; sicuti ad rem animadvertunt Solorzan. *loc. cit. verb. Sed. licet.* & Formosin. in *cap. Ex speciali, n. 35. de Judæis.* Idem Judicium ferendum esset, si summus Pontifex justis de causis statuisset, ne in aliqua regione descendentes à Judæis promoveantur ad Ordines; quod reapse in regno Portugalliæ servari jussit Sixtus V. suis

Apostolicis litteris datis die 15. Januarii 1588. & confirmatis à Clemente VIII. die 18. Decembris 1600. quarum executionem iterum inculcavit sacra Congregatio sancti Officii epistola ad Collectorem ejusdem regni data anno 1611.

V. Quod diximus de Judæis, etiam in iis locum sibi vindicat, qui originem ducunt ab aliis infidelibus. Quocirca, cum in nonnullis regionibus, & speciatim in civitate Charchien. invaluisset consuetudo, ab Ordinibus excludendi descendentes ab Indis, seu, ut vocant, à *Mulatis*, de illius robore disputatum fuit in Sacra Congregatione Concilii die 13. Februarii 1683. & decisum, Indos, Nigros, omnesque ab illis sive per paternam, sive per maternam lineam descendentes, ab Ordinibus recipiendis prohiberi non posse, si cæteris polleant qualitatibus, animique dotibus, à sacris canonibus præscriptis. Cohærenter ad hæc, datæ fuerunt litteræ ad Indiarum, aliosque per Hispanias, & regnum Portugalliæ constitutos Episcopos; cumque Archiepiscopus Ulyssiponen renuisset Ordines cuidam conferre, qui à Mauris trahebat originem, suas prætexens Synodales Constitutiones, ab Ordinibus excludentes quotquot à Mauris, Nigris, alteriusve nationis infidelibus provenirent; rematurè discussa in sacra Congregatione Concilii, die 13. Januarii 1685. responsum est, præfatas Synodales Constitutiones, utpotè obsistentes Juri communi, nullius esse roboris.

VI. Non tamen idcirco improbarimus Constitutionem conditam à sæpius laudata Provinciali Synodo Mexicana, quæ *lib. 1. tit. 4. §. 3.* Maurorum, aliorumque infidelium filios circumspectè admodum Ordinibus initiari præcepit, inquit: „Mexici „tam ab Indis, quàm à Mauris, nec „non

„non ab illis, qui ex altero paren-
te Æthiope nascuntur, descenden-
tes in primo gradu, ne ad Ordines, sine magno delectu, admittantur;” *tom. 4. Concil. Hispan. pag. 303.* Aliud quippe est, descendentibus ab infidelibus, ab Ordinibus prorsus excludere; aliud, cum cautela & delectu illos promovere. Primum improbavimus; alterum commendamus, ne secus homines suspectæ fidei sacris addicantur ministeriis. Etenim, quamquam Ecclesia ex hominibus coaluerit ab infidelitate conversis, numquam tamen neophytos inter sacros Ecclesiæ ministros cooptari permisit, nisi antea probati, certum suæ fidei dedissent testimonium. Nam, & tempore opus est (ait Concilium Nicænum *cit. can. 2. tom. 1. Collectionis Harduini col. 323.* loquens de Ordinatione neophyti) *ei, qui catechizatur, & post Baptismum probatione quamplurima; & in can. 3. Arabico, ab Ecchellensi edito, ibid. col. 477.* „Quicumque recens baptizatus fuit, cuius fidei adhuc non dignoscitur experimento certitudo, ne Episcopus aut Presbyter, aut Diaconus ordinetur.” Quantum verò temporis neophyti probationi sit præmittendum, priusquam eidem aditus aperiatur ad Ordines, non conveniunt Doctores. Alii unum annum satis esse putant, quia miles in Jure Civili, exacto militiæ anno, dicitur *veteranus*, alii biennium requirunt; quia Gregorius Magnus *Oper. tom. 2. col. 1056. lib. 10. ind. 3. epist. 24. relata in can. 6. 19. q. 3. conversos ad Religionem revertit ordinari, priusquam biennium in conversione compleant*; alii exigunt decennium, quoniam decennium in Jure dicitur longum tempus, & infra illud non reputatur, *l. Super longi, cod. de præscript. long. temp. ubi interpretes; alii demùm cum Covarr. & Gibal. de irregul. c. 3. q. 3. cum nullum hac*

de re sit certum tempus definitum à Jure, id relinqui autumant arbitrio Episcopi, cuius est perpendere, an recenter ad Fidem conversi tantæ sint virtutis, atque in Fide constantiæ, ut Ecclesiastica ministeria illis tutò committi valeant. Quæ autem diximus de neophytis, congruere possunt etiam eorumdem filiis, si experientia compertum sit, eos aliquando in Fide nutasse; nam & istos probare oportebit, priusquam Ordinibus initiarentur; quemadmodum prudenter sancitum fuit in laudata Synodo Mexicana; non exinde tamen licebit inferre, eos posse itidem absolute ac perpetuò ab Ordinibus arceri; multoque minus ab iisdem excludi poterunt infidelium nepotes, pronepotes, atque abnepotes; quod in aliis allegatis Synodis decretum fuerat.

VII. Inter cæteras facultates, quas Apostolica Sedes, per Bullam Cruciatæ Hispaniarum regnis concedi solitam elargitur, numeratur etiam potestas absolvendi à censuris. In Constitutionibus Synodalibus Pampilonensibus, & Salmantinis declaratum est, absolutionem, virtute Bullæ Cruciatæ impetratam, prodesse in utroque foro; in quarum Constitutionum obsequium, eandem opinionem tutati sunt nonnulli Doctores apud Frances *variar. resolut. cap. 20. num. 171. & seq.* sed cum vera Theologorum sententia doceat, facultatem absolvendi à censuris, in Bulla Cruciatæ concessam, solum respicere forum internum, atque hæc Theologorum sententia fulciatur Constitutione Urbani VIII. quam refert, & expendit Wigandt *in tract. 18. Append. 2. examin. 2. de sanctæ Cruciatæ Bulla n. 48.* idcirco præfatæ Constitutiones, veluti obviantes Constitutioni Apostolicæ, revissæ fuere à Rota *decis. 15. coram Merlino, & novissimè*

mè impugnata à Patre Ludovico Noqueira *in Expositione Bullæ Cruciatæ disp. 25. sect. 3.*

VIII. Episcopus Larinensis in sua Synodo, habita anno 1728. sibi licere putavit novam exigere Dignitatem Cantoratus, quæ numquam antea fuerat in sua Ecclesia Cathedrali. De hac Synodali Constitutione anno 1732. disputatum fuit in sacra Congregatione Concilii, & decisum, eam viribus carere; Jure siquidem communi permittitur tantum Episcopo de novo erigere simplex officium, aut etiam cum consensu Capituli antiquam redintegrare Dignitatem, quæ olim in sua Ecclesia extiterit, & fuerit postea suppressa; sed illam de novo instituere; ad solam pertinet Apostolicam Sedem, quemadmodum docent Abbas *in Cap. Cum accessissent, num. 4. de Constitut. Fagnanus in cap. Dilecto, num. 7. de præbend. Corrad. in praxi Beneficiar. lib. 2. cap. 2. num. 28. & seq. Cardinalis Petra ad Constit. 2. Eugenii III. sect. unic. num. 35. & teste citato Fagnano jampridem declaratum fuerat ab eadem sacra Congregatione Concilii.*

CAPUT II.

Ad tuendam Synodalem Constitutionem, contrariam Juri communi, frustra adducitur studium servandæ Ecclesiasticæ disciplinæ; sigillatim verò examinantur Constitutiones Clericos omnium clericalium jurium possessione deturbantes, ob non impletas ab illis conditiones à Concilio Tridentino præscriptas.

Initiatus prima Tonsura, aut etiam constitutus in minoribus Ordinibus, non fruitur privilegio, nisi Beneficium, Ecclesiasticum habeat, aut Clericalem habitum, & Tonsuram deferens

„alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inserviat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua schola, vel universitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad majores Ordines suscipiendos versetur;” verba sunt Tridentini *sess. 23. cap. 6. de Reform. Clerici quoque conjugati, qui cum unicis, & virginibus contraxerunt, modò alicujus Ecclesiæ servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ serviant vel ministrent, & Clericali habitu & Tonsura utantur*, eodem gaudent fori privilegio, juxta textum *in cap. Clerici, de Cleric. conjugat. in 6. confirmatum à Tridentino cit. loc.* Qui autem prædictas non implet conditiones, & præcipuè si habitum, & Tonsuram non deferat Clericalem, etiam nulla præcedente monitione, remanet ipso jure spoliatus fori privilegio; quod cum communi docet Fagnanus *in cap. Si quis. n. 21. & seq. de foro competent. Dubitatum autem fuit, an Clericus non conjugatus, nullumque possidens Ecclesiasticum Beneficium, si Clericales vestes abiciat, aliis gaudeat Clericalibus privilegiis, putà emptione reali ab oneribus laicalibus, privilegio cap. Odoardus, de solut. ac similibus; nec defuerunt Doctores, qui docuerint, eum una cum habitu, quem deponit, omnia simul à se adjicere Clericalia jura, quibus propterea remanet facto ipso spoliatus; putarunt quippè, solius privilegii fori expresam mentionem à Tridentino fieri, quia illum præcipuum est, sub quo cætera comprehenduntur; Cardinalis de Luca *in annot. ad Tridentinum disc. 24. num. 33. Rota coram Priolo decis. 290. num. 14. & 15. & decis. 304. à num. 18. part. 17. & decis. 10. num. 10. & seq. part. 18. recent.**

II Hæc doctrina, utpotè magis apta ad Clericos continendos in officio, multum arripit cuidam Antistiti Thea-

Theatino, qui proinde ea innixus, in sua Dioecisana Synodo declaravit, Clericos conditionibus deficientes in præfato Tridentini decreto præscriptis, ipso jure omnibus exui privilegiis Clericalibus. Eidem porrò Synodali Constitutioni insistens Archiepiscopus Theatinus, successor illius, qui Synodum celebraverat ab omnibus Clericorum exemptionibus excidisse pronuntiavit quosdam Clericos, qui in habitu, & Tonsura non incesserant. Sed, cum quidam eorum ab hac Archiepiscopi sententia appellasset ad sacram Congregationem Concilii, hæc die 10 Junii 1684. nulla habita ratione Synodalis Constitutionis, respondit, illum amisisse dumtaxat privilegium fori. Etenim solum studium adigendi Clericos ad gestandas vestes Clericales, non potuit Synodo Theatinæ esse sufficiens causa, cur Clericis adimeret privilegia, quæ juxta probabiliorem, & communio-riorem sententiam, Tridentinum reliquit intacta; siquidem, cum versemur in materia pœnali, odiosa, & restrictiva juris communis, Tridentini verba non esse extendenda ultra privilegium fori, quod unice expriment, sentiunt Gonzalez *ad regul. 8. Cancellariæ gloss. 5. §. 5. n. 71.* Garcia de Benefic. *part. 2. cap. 3. n. 5. in fin. Comitol. Respons. moral. lib. 5. quæst. 20. Scacc. de cambiis part. 3. §. 7. gloss. 5. n. 162. verb. Contrarium.* Eadem quoque fuit constans & perpetua sententia sacre Congregationis Concilii; quod ex pluribus evincitur ejusdem decisionibus. In causa *Aquen.* mense Februarii 1589. *lib. 5. decretor. pag. 257.* censuit, Clericos qui decreto Concilii *cap. 6. sess. 23. de reform. privilegio fori non gaudent, non intelligi privatos privilegio Canonis; & die 3. Decembris 1622. lib. 12. decretor. pag. 115.* cum quæsitum fuisset: *An, ut Clericus uti posset benefi-*

cio Capitali Otorardus, requirerentur conditiones præscriptæ à sacro Concilio sess. 23. cap. 6. responsum fuit: *Decretum Concilii non admississe Clericis non habentibus qualitates, quæ exprimentur cap. 6. sess. 23. nisi privilegium fori, & cætera firma remanere sub dispositione juris.* Idemque deducitur ex aliis responsis ab eadem sacra Congregatione datis in *Nullius 10. Maii 1625. lib. 13. decretor. pag. 291.* in *Salutarium exemptionis 9. Februarii 1664. lib. 24. decretor. pag. 50.* & in *Senogallien 6. Julii 1680. lib. 31. decret. pag. 117.* & videre est apud Fagnanum *in cit. cap. Si quis, de for. compet.*

III. Adeundem finem Clericos inducendi ad obtemperandum Tridentini decreto, conditionesque servandas ibidem statutas, aliquando Episcopi in suis Synodis protestati sunt, se numquam ad suum forum revocatu-ros Clericos delinquentes, qui illarum aliquam non servasset, sed eos relictu-ros coërcitioni potestatis secularis. Verum, cum ejusmodi Constitutiones paratas animadvertimus in Synodis, ab amicis Episcopis priusquam promulgarentur, ad nos transmissis; semper delendas existimavimus; quidquid enim sit, an possit Episcopus Clericum alicujus criminis reum, qui conciliares conditiones non implevit, puniendum relinquere Judici seculari; hoc unum tamen certum est, numquam scilicet impedi-ri Episcopum, quominus illum, sive cœlebs, sive conjugatus sit, semper valeat à Judice seculari repetere, atque ad suum forum revocare; quemadmodum definivit sacra Congregatio Concilii in una *Murana 21. Januarii 1594.* & in una *Valentina 27. Martii 1627.* & bene prosequitur Pignatell. *consult. 46. tom. 1.* Allegatum quippè Tridentini decretum solùm operatur, ut nequeat à Clerico, qui præscriptas ibidem

dem conditiones implere neglexit, delinari forum seculare, non autem privat Episcopum jurisdictione & facultate illum tamquam sibi subditum puniendi. Hoc autem posito, perspicuum est contrariam protestationem, ab Episcopo in Synodo factam, aut non cohærere juri communi, aut imprudentiæ notari; vel enim Episcopus id unice animo intendit significare, nimirum deliberatum sibi esse, numquam Clericum, de quo est sermo, à foro seculari ad suum in deinceps evocaturum; & imprudentis utique consilii est, publica protestatione se obstringere ad numquam exercendam facultatem, qua cæteroquin potitur; vel intendit se, suosque successores impedire, ne umquam à Judice seculari repetere valeant Clericum delinquentem, qui ob non servatas conciliares conditiones fuit ab eodem comprehensus; & hoc perperam attentat, quia in ipsius arbitrio non est abdicare, multo-que minus successoribus auferre jura Episcopalia, à jure communi ipsis concessa.

IV. Quod verò Ordinarius possit jure suo Clericos tam cœlebres, quam conjugatos, etsi non habeant requisita à Tridentino, sibi vindicare, atque à Judice laico, à quo fuerant comprehensi, repetere, debitisque in eosdem pœnis animadvertere, sæpius definitum est à sacra Congregatione, apud *Spereillum decis. 17. n. 33. & 34.* quibus addi potest decretum aliàs editum, atque Archiepiscopo Neapolitano, sacra Limina visitanti, datum, cujus verba sunt: „Ad tertium, facta relatione „Sanctissimo Domino Nostro super „causa Leodien. die prima ejusdem „in sacra Congregatione Concilii pro- „posita, & resoluta, Sanctitas sua „approbavit opinionem eorum, qui „majores numero fuerunt in voto, Cle- „ricos etiam non habentes requisita

„*cap. 6. sess. 23. de reform.* licet „ipsi tamquam contravenientes ordi- „nationi sacri Concilii, non possint „pro se allegare privilegium fori, ni- „hilominus subesse jurisdictioni Epis- „coporum, seu Ordinariorum, illorum- „que cognitioni, nedum in causis, in „quibus iidem Episcopi, seu Ordina- „rii prævenerunt, verum etiam in qui- „bus non prævenerunt, sed illos è ma- „nibus Judicis laici repetent, quando „Clerici adhuc Clerici permaneant, „videlicet, si neque à jure, neque ab „homine, per declarationem servatis „servandis factam, privilegiis Clerica- „libus denudati, seu privati sint;” die 9. Novembris 1630. *lib. 14. decretor. pag. 346.* Die verò 1. Augusti 1634. „occasione propositionis factæ „relationis status Ecclesiæ Neapolita- „næ Sanctitas sua, ad removendam „omnem difficultatem, jussit, omnino „servari supradictam opinionem.” Id ipsum fuerat antecederet conclusum die 18. Decembris 1595. *lib. 8. decretor. pag. 153.* die 12. Junii 1608. *lib. 11. decretor. pag. 35.* & die 14. Martii 1620. *lib. 12. decretor. pag. 37.*

V. Quod verò speciatim attinet ad Clericos conjugatos, extat responsum ejusdem sacre Congregationis in *Alatrina Jurisdictionis* die 27. Martii 1683. cujus verba sunt: „In carceri- „bus Frusinonis detinetur, nomine „curiæ Episcopalis Alatrinx, Domini- „cus Colacicco Clericus conjugatus, „ut prætensus homicidii reus. At, „prætendente Fisco Curix secularis, „carceratum esse ad hanc remitten- „dum, tamquam non habentem re- „quisita sacri Concilii ad effectum „gaudendi privilegio fori; controver- „sia delata fuit ad sacram Congre- „gationem Immunitatis, ex cujus de- „creto resolvendum proponitur du- „bium: An, præveniente Episcopo, „vel

„vel volente vindicare Clericum, possit, licet non habeat requisita. Sacra, &c. respondit: Affirmativè." Post hæc à Nobis exarata, typis impressa est Bibliotheca Canonica Lucii Ferraris, cujus supra meminimus, atque in ejus tom. 2. verb. Clericus art. 2. num. 50. & seq. plura congesta vidimus de jure Episcopi in Clericos conjugatos, quæ cum opus fuerit, legi poterunt.

CAPUT III.

Ad ea confirmanda, quæ nuper dicta sunt, statuitur, an, & quando liceat Clerico iterum induere Clericales vestes, quas antea dimiserat; an liceat Episcopo Ordines minores, unâ cum Subdiaconatu, uni eidemque personæ eadem die conferre; & an irregularitate afficiatur, qui, nulla impetrata absolutione à censura, qua est irritus, ascendere præsumit ad altioris Ordinis gradum.

Nihil frequentius: quam quod à Clericis Clericalis habitus dimittatur, & dimissus pro libito resumatur. Illum autem resumentes, modò id non faciant in fraudem, sive cœlibes sint, sive conjugati, ad pristina restituuntur Clericalis ordinis privilegia; quod communiter tradunt Doctores in cap. unic. de Clericis conjugatis in 6. speciatim Passerin. num. 30. & latè Panimoll. decis. 6. annot. 6. num. 18. & duobus seq. decisumque est à sacra Congregatione Concilii in Meliten. Fori 7. Maji 1672. lib. 27. decretor. pag. 379. idemque de Clericis, qui, dimissa militia, cui nomen dederant, iterum vestes induunt Clericales; docent Carena resol. 11. num. 16. Oril. in observat. ad resolut. 4. Campanæ num. 4. & Rota decis. 355. num. 9. & 10. part. 14. recent. Hinc porrò fit, ut propter delictum ab ipsis eo

DE SYNODO DIOECESANA.

tempore perpetratum, quo laicorum more induiti incedebant, coërceri nequeant à Judice laico, postquam sine dolo & fraude vestem laicalem in Clericalem iterum commutarunt; uti notant Pignatellus consult. 45. per tot. tom. 1. Panimoll. cit. decis. 6. annot. 6. n. 22. & sæpiùs declaravit sacra Congregatio Concilii, signanter in Nuscana 19. Decembris 1384. „Sacra &c. respondit, Clericum conjugatum, qui post dimissum habitum, & Tonsuram Clericalem, deliquit, quamvis pro eo delicto in curia laicali citatus, & in contumaciam condemnatus fuerit, si deinde, modò non in fraudem, reassumpto habitu, & Tonsura, Ecclesiæ inserviat, juxta decretum sacri Concilii cap. 6. sess. 23. non posse à Judice laico propter idem delictum in carcerem conjici, aut personaliter distringi." Idemque respondit in Nullius 19. Decembris 1596. Tunc autem præsumitur Clericus habitum, quem deposuerat, in fraudem resumere, cum illum induit, postquam à potestate seculari comprehensus, atque in carcerem conjectus, ex eo se per fugam subtrahit, aut postquam è carceribus præstita cautione parendi Judicis sententiæ, dimissus fuit, inquit Fagnanus in cap. Magnus, n. 73. de oblig. ad ratiocin. in quo tamen rerum eventu, non secularis, sed Ecclesiastici Judicis esset inspicere, ac discernere, an reverà fraus adfuerit, docet ibidem Fagnanus num. 74. & respondit sacra Congregatio in una Aquilana apud Pignatellum ead. const. 45. num. 6.

II. Disputatur dumtaxat, num de fraude constare debeat, etiam ut iudex laicus possit contra præfati Clerici bona realiter procedere, vel solum ut in ejusdem personam animadvertere queat. Non enim, quoad hoc, semper in eadem

LIBER XII. CAPUT III.

dem sententia perstitisse vita est sacra Congregatio. Ea quippè quandoquè propendere visa est in opinionem, quæ fraudem necessariam putat, ut potestas secularis possit manum injicere in personam Clerici, qui post patratum delictum, Clericalem habitum resumpsit; sed de fraude nequaquam inquirendum autumat, ut contra delinquentis bona liberè procedat, ad quod satis esse arbitratur, Clericalem habitum fuisse, post delictum, resumptum, quin sit investigandum, quo animo id factum fuerit; uti videre est apud Fagnanum cit. loc. Passerinum in cap. unic. de Cleric. conjugat in 6. & Oril. in observ. ad resolut. 4. Campanæ num. 18. Aliquando autem eadem visa est fraudem exigere in utroque casu; ita ut, ea seclusa, nequeat Iudex laicus neque in personam, neque in bona procedere Clerici, qui habitum resumpsit. Ita quippè colligitur ex ejusdem responso dato in causa Papien. 23. Maji 1626. lib. 13. decretor. pag. 7. quod allegant etiam del Bene de immunitate tom. 1. cap. 4. dub. 25. num. 11. & Tondut. de præventionem part. 2. cap. 53. num. 5. Quamvis, si contra Clericum agatur tantum civiliter, seu ad solam poenam pecuniariam, longè facilius admittatur fraudis probatio; si enim ipse habitum resumat, postquam citatus fuit ad tribunal seculare, censetur illum resumere in fraudem, & propterea non potest in eo iudicio civili forum declinare laicale; quod docent Oril. ubi supra num. 27. Fermosin. in cap. Proposisti, quest. 7. per tot. & signanter num. 7. de foro competenti, censuitque sacra Congregatio Concilii in Sabinen. privilegii fori 30. Martii 1686.

III. Hæc præmittenda fuere, ut faciliorem viam sternerent ad ea, quæ

statim ad rem nostram dicturi sumus. Ad præcavenda mala, quæ ex hac libera habitus & Tonsuræ dimissione, & libera potestate utrumque Clericorum insigne quancumque resumendi, oriuntur, atque ad evitandas insuper contentiones inter utramque potestatem, secularem scilicet, & Ecclesiasticam, quæ plerumquè hac de causa excitantur, nonnulli Episcopi in suis Synodis edixere, ne deinceps ulli Clericorum liceret, absque Ordinarii licentia, Clericales vestes, & Tonsuram deponere, depositasque resumere; simulque decrevere, ut Clericalis habitus, sine Episcopi licentia resumptus, nulli suffragaretur ad iterum assequenda Clericalia jura. Verum, cum Clericus constitutus in minoribus possit jure suo, quancumque voluerit; ad secularem statum redire, ac pro suo pariter libito ad Ecclesiasticum inde inverti, reversus autem, statim ac habitum Clericalem, quem abiecerat, denuò induit, à jure communi ad omnia restituatur Clericalia privilegia, quæ antea amiserat; ejusmodi Constitutiones, contrarium decernentes, omni carent robore & efficacia; quod bene advertunt, & probant Ricc. part. 2. decis. Cur. Neapol. 168. Donat. Anton. de Marinis Resolut. jur. lib. 1. cap. 49. n. 3. & seq. & quod magis est, præfatas Synodales Constitutiones semper irritas pronuntiavit sacra Congregatio Concilii. Etenim in Marsicana Clericatus consulta: „An sustineatur Constitutio Synodalis generaliter prohibens, ne ullus Clericus primæ Tonsuræ dimittat habitum neque coram Notario seculari, neque sine licentia Episcopi;" respondit negativè, die 7. Septembris 1677. lib. 29. decretor. pag. 500. Jam autem antea in Oppiden. die 10. Maji 1635. lib. 15. decretor. pag. 176. id ipsum hisce verbis decreverat: „A prohibitionem gene-